

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน เป็นปัญหาสังคมที่นับวันที่จะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น และปัญหาที่สำคัญที่สุดคือ ทำอย่างไรไม่ให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก และสามารถกลับตัวเป็นคนดีของสังคมต่อไป ผู้พิพากษาสมทบถือเป็นกลไกสำคัญที่จะยกระดับเด็กและเยาวชน ที่เข้ามาสู่กระบวนการของศาลและมีส่วนทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นออกไปสู่โลกภายนอกได้อย่างสมบูรณ์ โดยไม่ต้องเป็นภาระกับสังคมอีก เมื่ออนาคตของชาติขึ้นอยู่กับเยาวชน และเยาวชนก็คือผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า เยาวชนส่วนใหญ่ ย่อมจะมีสติปัญญา มีความรู้สึกผิดชอบ มีความอดทน และมีประสบการณ์ชีวิตน้อยกว่าผู้ใหญ่ จึงได้กระทำความผิดขึ้นด้วยความหลงผิด เพราะถูกชักจูงจากบุคคลอื่นหรือความยากจนแร้นแค้น อุดอยากหิวโหย ตลอดจนสิ่งแวดล้อมผลักดัน หากเยาวชนได้รับการอบรมปณิธานให้เป็นพลเมืองดี อยู่ในศีลธรรมเสียแต่เยาว์ เมื่อเติบโตใหญ่ขึ้นเป็นพลเมืองของประเทศ ประเทศก็จะมีแต่คนดีทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า ดังนั้นเจตนารมณ์ของกฎหมายได้กำนังถึงสวัสดิภาพ และอนาคตของ เยาวชนเพื่อมุ่งแก้ไข อบรม สั่งสอน และถวีสงเคราะห์เด็กและเยาวชนให้กลับตนเป็นพลเมืองดีแทนการตัดสินลงโทษเยาวชนในศาลซึ่งเป็นภาระอันหนักอึ้งใจของเยาวชน ดังนั้นจึงมีบทบัญญัติพิเศษโดยเฉพาะสำหรับเยาวชน เริ่มตั้งแต่จับกุม ชั้นสอบสวน ชั้นพิจารณา ตลอดจนการมีคำพิพากษา คำสั่งไว้โดยเฉพาะ รวมทั้งกำหนดคำสั่งพิเศษสำหรับผู้ที่เข้ามาเป็นผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวว่า “จะต้องเป็นผู้ซึ่งมี อหยาศัยดีและความประพฤติเหมาะสม ที่จะปกครองและอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนประกอบด้วย” แม้จะมีการคัดเลือกด้วยบุคคล ผู้เหมาะสมดังกล่าวมาแล้วทำหน้าที่เป็นผู้พิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัวแล้วก็ตาม ก็อาจจะมีข้อผิดพลาดขึ้นได้ เพราะบุคคลผู้เป็นผู้พิพากษาที่ได้รับการคัดเลือกดังกล่าว อาจจะยังคงติดวิธีการหรือแนวความคิดที่มั่งมันหรือมองปัญหาไปในด้านตัวบทกฎหมายเพียงอย่างเดียว โดยลืมนำถึงปัญหาเกี่ยวกับตัวเด็กและเยาวชนนั้น หรืออาจจะขาดความรู้ความเข้าใจในตัวเด็กและเยาวชนนั้นได้ เช่น ผู้ขาดประสบการณ์ในด้านการมีครอบครัว เป็นต้น

ความเข้าใจในตัวเด็กและเยาวชนนั้นได้ เช่น ผู้ขาดประสบการณ์ในด้านการมีครอบครัว เป็นต้น กฎหมายจึงได้บัญญัติให้มีผู้พิพากษาสมทบขึ้นในศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อต้องการให้มีบุคคลธรรมดาภายนอก ซึ่งไม่ใช่นักกฎหมายได้มีโอกาสมองปัญหาเกี่ยวกับตัวเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดนั้น เช่นเดียวกับมองปัญหาหลากหลายของตนเอง พิจารณาหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหตามสภาพ และความรู้สึกนึกคิดของบุคคลทั่วไป เพื่อช่วยให้ผู้พิพากษาได้ใช้ดุลยพินิจในการมีคำสั่งหรือคำพิพากษา หาแนวทางแก้ไขได้ถูกต้องแท้จริง ดังนั้นบทบาทหน้าที่ดังกล่าวจึงมีความเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับผู้พิพากษาสมทบที่จะต้องเสียสละอุทิศเวลา กำลังความคิด กำลังกาย กำลังทรัพย์ ทั้งเป็นผู้มีคุณธรรมเมตตาธรรม และมีธรรมาศัยเหมาะที่จะปกครองและอบรมสั่งสอนเยาวชนให้เป็นคนดีได้ในภายภาคหน้า ผู้พิพากษาสมทบจึงถือได้ว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ ที่สามารถดูแลแก้ไข และช่วยเหลือให้เด็กและเยาวชนที่มีปัญหาหรือประพฤติปฏิบัติไม่ถูกต้อง และก่อความเดือดร้อนแก่สังคมได้มีโอกาสกลับตนเป็นคนดี มีพฤติกรรมที่เหมาะสมโดยศึกษาปัญหาและสาเหตุที่แท้จริงของการกระทำที่กฎหมายระบุว่า เป็นความผิด แล้วหาทางแก้ไข หรือให้ความร่วมมือแก่ศาลเยาวชนและครอบครัว ในอันที่จะเข้าไปแก้ไขฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่หลงผิดให้กลับตนเป็นพลเมืองดี การร่วมมือและประสานงานระหว่าง ผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสมทบ ข้าราชการในศาล สถานีพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ เยาวชนอาศัยอยู่ ล้วนมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้เด็กและเยาวชน ประพฤติตนถูกต้องและเหมาะสมไม่ว่าจะเป็นระหว่างที่เด็กและเยาวชนรับการฝึกอบรมอยู่ในสถานพินิจเด็กและเยาวชนได้รับการสงเคราะห์ภายหลังปลดปล่อย เหล่านี้สามารถส่งผลให้การแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่หลงผิดสามารถกลับตนเป็นคนดีและประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุแห่งความสำคัญดังกล่าว ประกอบกับเหตุผลและบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบที่มีความใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชนเริ่มตั้งแต่เด็กและเยาวชนขึ้นสู่กระบวนการของศาล ไปจนกระทั่งออกไปเป็นคนดีของสังคม ทำให้บทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนอย่าง ดังนั้นการวิจัยการศึกษารูปแบบหน้าที่ของ ผู้พิพากษาสมทบ จึงมีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของผู้พิพากษาสมทบอย่างยิ่ง เพื่อที่จะนำไปใช้พัฒนาบทบาทหน้าที่ที่ยังไม่เหมาะสมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และที่สำคัญจะมีส่วนทำให้พฤติกรรมของเด็กและ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6
2. เพื่อสร้างรูปแบบที่เหมาะสม สำหรับนำไปใช้พัฒนาบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6
3. เพื่อพัฒนาบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6 ตามรูปแบบที่เหมาะสม

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6 ประกอบด้วยศาลจังหวัดพิษณุโลก ศาลจังหวัดนครสวรรค์ ศาลจังหวัดอุทัย และศาลจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบ ใน 4 ด้าน คือ ด้านการพิจารณาพิพากษาคดี ด้านสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ด้านการร่วมกิจกรรมกลุ่ม และด้านการดำรงตน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับนำไปใช้พัฒนาบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบ โดยใช้ผลของขั้นตอนที่ 1 มาวิเคราะห์เพื่อสร้างรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบ ในศาลเยาวชนและครอบครัวภาค 6 โดยนำผลของขั้นตอนที่ 2 ซึ่งเป็นรูปแบบการพัฒนามาดำเนินการตามยุทธศาสตร์การพัฒนา

2. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ประกอบการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 และในขั้นตอนที่ 3 เท่านั้น ส่วนขั้นตอนที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบที่เหมาะสมจึงไม่มีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6 ประกอบด้วยศาลจังหวัดพิษณุโลก ศาลจังหวัดนครสวรรค์ ศาลจังหวัดสุโขทัย และศาลจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบ ใน 4 ด้าน คือ ด้านการพิจารณาพิพากษาคดี ด้านสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ด้านการร่วมกิจกรรมกลุ่ม และด้านการดำรงตน

ประชากร ได้แก่ ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวภาค 6 จำนวน 113 คน ประกอบด้วย ศาลจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 22 คน ศาลจังหวัดนครสวรรค์ 47 คน ศาลจังหวัดสุโขทัย จำนวน 20 คน และศาลจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 24 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวภาค 6 จำนวน 92 คน แยกเป็นศาลจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 36 คน ศาลจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 19 คน ศาลจังหวัดสุโขทัย จำนวน 18 คน และศาลจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 19 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครซี และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6

ประชากร ได้แก่ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6 จำนวน 92 คน
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6 จำนวน 40 คนประกอบด้วย ผู้พิพากษาสมทบจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 20 คน ผู้พิพากษาสมทบจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 10 คน ผู้พิพากษาสมทบ จังหวัดสุโขทัย จำนวน 5 คน และผู้พิพากษาสมทบจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 5 คน

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและ ครอบครัว

ภาค 6

1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 1.1.1 เพศ คือ เพศหญิง เพศชาย
- 1.1.2 วุฒิกการศึกษา คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
- 1.1.3 ประสบการณ์ คือ เคยมีประสบการณ์ในการสงเคราะห์เด็กหรืออบรมเด็ก ไม่เคยมีประสบการณ์ในการสงเคราะห์เด็กหรืออบรมเด็ก
- 1.1.4 หน่วยงานที่ปฏิบัติงาน คือ สถานพินิจ บ้านมูทิตา สถานบำบัดฟื้นฟู

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6 ประกอบด้วย

- 1.2.1 บทบาทหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดี
- 1.2.2 บทบาทหน้าที่ในการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน
- 1.2.3 บทบาทหน้าที่ในการรวมกิจกรรมกลุ่ม
- 1.2.4 บทบาทหน้าที่ในการดำรงตน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบที่เหมาะสม สำหรับนำไปใช้พัฒนา บทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบ ในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่รูปแบบในการพัฒนา คือ การอบรมให้ความรู้และทักษะแก่ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลของการอบรมให้ความรู้และทักษะแก่ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ ในการปฏิบัติงาน และการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของ ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6
2. ทำให้ได้รูปแบบ ในการพัฒนา บทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในศาล เยาวชนและครอบครัว ภาค 6
3. เป็นแนวทาง ในการพัฒนา บทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบ ในศาลเยาวชน และครอบครัว ภาค 6 ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

สมมุติฐานการวิจัย

1. ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6 ที่มีเพศต่างกัน มีบทบาท หน้าที่ แตกต่างกัน
2. ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีบทบาทหน้าที่ แตกต่างกัน
3. ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6 ที่มีประสบการณ์ในการ สงเคราะห์เด็กหรืออบรมเด็ก ต่างกัน มีบทบาทหน้าที่ แตกต่างกัน
4. ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6 ที่เคยปฏิบัติงานใน หน่วยงานสงเคราะห์เด็กหรืออบรมเด็ก ต่างกัน มีบทบาทหน้าที่ แตกต่างกัน
5. ผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวภาค 6 ที่ได้รับการพัฒนาบทบาท หน้าที่แล้ว จะมีบทบาทหน้าที่ที่ดีขึ้นและเหมาะสมยิ่งขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้พิพากษาสมทบ คือ บุคคลซึ่งคณะกรรมการตุลาการ (ก.ต.) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการคัดเลือก (โดยการสอบข้อเขียนและสัมภาษณ์) ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า ซึ่งการวางแผนไว้นี้ย่อมจะเป็นไปในลักษณะที่พึงปรารถนาของสมาชิกในสังคมนั้น และเป็นกระบวนการในการปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้น ดีขึ้น และดีขึ้นไปเรื่อย ๆ

บทบาทและหน้าที่ บทบาท หมายถึง การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ และหน้าที่ หมายถึง กิจที่ควรทำ กิจที่ต้องทำ (พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน, 2530 : 292 : 555)

บทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบแบ่งได้เป็น 2 ประเภท

1. บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน หมายถึง บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ภาค 6 ซึ่งประกอบด้วย

1.1 บทบาทหน้าที่ในการนั่งพิจารณาคดี หมายถึง บทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในการร่วมพิพากษาคดีตัดสินคดีตามบัลลังก์ที่ถือว่าความ

1.2 บทบาทหน้าที่ในการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน หมายถึง บทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในการอบรมแก้ไข ฟื้นฟูจิตใจ รวมถึงตลอดถึงการช่วยเหลือเด็กที่ไร้ที่พึ่งและยากจนของเด็กและเยาวชน

1.3 บทบาทหน้าที่ในการร่วมกิจกรรมกลุ่ม หมายถึง บทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในการจัดกิจกรรมกลุ่มของผู้พิพากษาสมทบเอง เพื่อหารายได้ไปช่วยเหลือหรือสงเคราะห์เด็กและเยาวชน

2. บทบาทหน้าที่ในการดำรงตน หมายถึง หน้าที่ในการปฏิบัติตามในกฎหมาย ศิลปกรรม จรรยาบรรณและอยู่ในกรอบที่ดีพร้อมที่จะเป็นตัวอย่างให้กับเด็กและเยาวชน

ศาลเยาวชนและครอบครัว หมายถึง ศาลที่มีลักษณะพิเศษ แตกต่างจากศาลธรรมดา การพิจารณาคดีไม่เคร่งครัดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และมีคณะผู้พิพากษาสมทบ มีการแยกคดีเด็กและเยาวชน ต่างหากจากห้องพิจารณาคดีผู้ใหญ่ และเป็นการพิจารณาคดีแบบลับ

ภาค 6 หมายถึง ศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครสวรรค์ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพิษณุโลก ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเพชรบูรณ์ และศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสุโขทัย

เด็ก หมายถึง บุคคลอายุเกิน 7 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่เกิน 14 ปีบริบูรณ์

เยาวชน หมายถึง บุคคลอายุเกิน 14 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์

รายงานกระบวนการพิจารณา หมายถึง การกระทำใด ๆ ในคดีที่ผู้พิพากษาได้บันทึกไว้ในการพิจารณาคดีแต่ละนัด โดยผู้พิพากษาและคู่ความต้องลงชื่อในสำนวน

การไกล่เกลี่ยคดี หมายถึง กระบวนการระงับข้อพิพาท ที่มีบุคคลที่สามมาช่วยเหลือให้คู่ความตอรองกันได้สำเร็จ

อนุญาตตุลาการ หมายถึง บุคคลหรือคณะบุคคลที่คู่กรณีพิพาทตกลงกันให้เป็นคนกลาง ชี้ขาดในข้อพิพาท

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Pibulsongkram Rajabhat University